

Los abajo firmantes

Los abajo firmantes, Joaquim Oristrell, 2003

Actituds, idees i sentiments del món de l'espectacle entorn al «no a la guerra».

Jorge és un jove actor que substitueix el primer actor d'una companyia de teatre que està de gira amb l'obra de Federico García Lorca *Comedia sin título*. La seva arribada crea tensió, gelosies i desconfiances amb la resta del repartiment, especialment amb en Mario, que és l'encarregat de dirigir-lo durant l'absència de l'autor del muntatge. Ja des del primer dia d'assaig, ambdues personalitats xoquen, mentre Carmen, primera actriu, i Laura, amant secreta de l'actor mort, as-sisteixen a la pugna que s'obre entre els dos. A aquesta situació se li afegeix el conflicte que s'obre quan el nou vingut vol, al final de la representació, fer lectura d'un manifest a favor de la pau i en Mario s'hi nega. En aquest moment, la companyia es divideix en opinions oposades.

El «no a la guerra»

Fer una pel·lícula sobre el conflicte que rodejà les postures dels professionals de la cultura

sobre la guerra de l'Iraq i que culminà en l'acte de lliurament dels premis de cinematografia Goya el febrer de 2003 pot resultar difícil de dirigir, especialment si es realitza des de dins mateix del món de l'espectacle. Es pot caure en manierismes servils i posicionaments èpics que no fan més que repetir escenes viscudes en la realitat, per tal de justificar-les o amplificar-les.

En canvi, *Los abajo firmantes* no té res a veure amb tot això. Es tracta d'un exercici humil de vocació intimista i minoritària (quasi marginal)- a més a més d'un film valent. Fins i tot, molt més valent que l'acte «reivindicatiu» als Goya o les manifestacions de carrer posteriors fetes des de la professió.

El film d'Oristrell no explica pas la història d'aquells grans actors i actrius que s'afilien a un pensament per tenir la seva imatge pública *à la page* de les circumstàncies, ni de l'altra imatge social

de l'espectacle d'haver de donar suport a una causa social noble. Els protagonistes de *Los abajo firmantes* són els actors i actrius anònims, els treballadors del teatre; i com a treballadors, doncs, estan desprotegits pel sistema i això els pot costar deixar de menjar. Per tant, no estem pas davant un pel·lícula en contra de la guerra, sinó d'una reflexió àcida i honesta sobre la llibertat d'expressió i les seves conseqüències.

Producció en equip

Los abajo firmantes va començar sent un projecte de baix pressupost que, a partir de l'obra de Lorca, parlava del món del teatre des de dins i s'havia de preguntar sobre la relació entre el teatre i la vida. Però quan el projecte topà amb els esdeveniments de la guerra a l'Irak i els fets dels Premis Goya, l'obra de Lorca va prendre molt més sentit: sentit d'actualitat, i aleshores tot l'equip tècnic i artístic de la pel·lícula decidí prendre nous camins. Va ser necessari remodelar el guió, nous assajos, gravacions en vídeo, i incursions d'imatges reals. El resultat és un projecte experimental, amb clics des d'ull al cine Dogma, de Rohmer o de Cassavetes, i amb un alt grau de compromís, d'auto-crítica vers el món de l'espectacle.

El director

Joaquim Oristrell (1953) se'l coneix principalment pels seus enginyosos i destres guions de cinema i televisió. El primer fou *Bajarse al moro* (1989). Després el van seguir *Alegre ma non troppo* (1994), *El efecto mariposa* (1995), *África* (1996), *Éxtasis* (1996), *De qué rien las mujeres* (1997), i *Sin vergüenza* (2001), entre altres. Per la televisió ha ideat i escrit la primera temporada de *Majoria absoluta* (TV3). I també col·laborà en l'obra *Cegada de amor* de La Cubana.

Posteriorment ha fet incursions reeixides en el món de la direcció cinematogràfica amb films on hi destaquen sempre uns sòlids guions estructurats entorn a sagaços diàlegs i una mirada incisiva sobre els personatges.

Fitxa tècnica

Equip Tècnic

Direcció: Joaquim Oristrell.
Guió: María Botto, Javier Cámara, Juan Diego Botto, Elvira Mínguez i Joaquim Oristrell
Producció: Joaquim Oristrell i Cristina Rota
Música: Nacho Mastretta
Fotografia: Mischa Lluch
Muntatge: M.Ángel Santamaría
Vestuari: Bina Daigeler
Direcció artística: Soledad Seseña
País: Espanya
Any: 2003
Durada: 90 min.

Equip Artístic

María Botto: Laura
Javier Cámara: Mario
Juan Diego Botto: Jorge
Elvira Mínguez: Carmen

Filmografia

2003
Los abajo firmantes

2001
Sin vergüenza

1999
Novios

1997
De qué se rien las mujeres